

Örgün Eğitim Dersleriyle Koordinasyon

Öğrenme stratejilerinin öğretilmesi ve bunların örgün eğitim dersleriyle uyumu için aşağıdaki 3 noktaya dikkat etmekte yarar var:

a) Ana dil dersi öğretmenleriyle sınıf ve branş öğretmenleri işbirliği yaptıkları oranda öğrencilerin öğrenme başarısı artar. Bu genel anlamda doğru olduğu kadar, özellikle öğrenme stratejileri ve teknikleri ile ilgili yapılan çalışmalar için geçerlidir. Öğretmenler, planlama ve doğrudan bilgi paylaşımı yaparak, örneğin, kümeleme ve zihin haritaları tekniği veya internette bilgi araştırmak gibi konuları eşgüdümü olarak hem ana dil dersinde hem örgün eğitim derslerinde işleyebilirler. Öğrenme stratejileri ve teknikleri, aynı şekilde, coğrafya veya tarih dersinde ortak bir konu etrafında (örneğin nehirler, Orta Çağ) veya benzer yazma görevleri çerçevesinde (hayal gücüne dayanan yazı için fikir toplama; sunum için bilgi toplama ve hazırlama) ele alınabilir.

b) Öğretmenler arası doğrudan işbirliğinin mümkün olmadığı yerlerde ana dil dersi öğretmenlerinin, örgün eğitim derslerinde hangi öğrenme stratejilerinin uygulandığını (özellikle yabancı dil kitaplarında) ve öğrencilerin hangi strateji ve tekniklere az çok hakim olduklarını bilmeleri gerekir.

c) Öğrencilerin ana dil dersinde öğrendikleri öğrenme stratejileri ve tekniklerini ana dil dersinde olduğu gibi, örgün eğitim derslerinde de nasıl ve ne zaman kullanacaklarını bilmeleri gerekir (örneğin, hangi derslerde, hangi ödev veya görevlerde, hangi içerikle ilgili alıştırma yaparken vs.). Bu arada öğrencilerin bu teknikleri daha önce kullanıp kullanmadıklarını anlamak, kullanmışlarsa onlara, bu teknikleri nasıl geliştirebileceklerini göstermek önemlidir.

Başlıca Metodik-Didaktik Yaklaşımlar:

Öğrenme stratejilerinin ve tekniklerinin kalıcı biçimde içselleştirilmesi ve kullanılabilmesi için şu noktalar önem taşımaktadır:

d) Öğrenme stratejilerini ve tekniklerini sadece bir kere ele almak ve açıklamak yeterli değildir. Teknikleri ilk kez tanıtırken bunları ayrıntılı biçimde ele almak (bu konuda Bölüm I'deki materyaller yardımcı olacak) ve sonra bunları somut örnek bazında birkaç kez işlemek ve uygulamak gerekir. Bölüm I'deki materyallerle ilgili didaktik öneriler uygulama ağırlıklı örnekler arasından seçilmiştir.

e) Münferit teknik ve stratejilerin gerçekten kavranıp içselleştirilmesi için bunların derste birkaç hafta arayla ele alınması ve tekrarlı çalışmalarla uygulanması gerekir (bkz. yukarı). Birden çok tekniğin aynı anda veya kısa aralarla üst üste ele alınması halinde tekniklerin birbirine karışması veya unutulması söz konusu olabilir.

f) Tekniklerin tanıtılması ve denenmesinden sonra mutlaka öğrencilerin bunlarla ilgili deneyimleri ele alınmalıdır: Yeni tekniklerin kazanımı ne oldu? Nereelerde zorlandım? Bu teknikle çalışırken neyi daha iyi yapabiliyim? Bu teknikleri yeni kullanmaya başlayan arkadaşlarıma hangi önerilerde bulunabilirim?

g) Bu bağlamda yukarıdaki c noktasını ders ortamında tekrar ele almakta yarar var: Bu teknikler ve stratejiler ana dil dersinde ve özellikle örgün eğitim derslerinde hangi durumlarda kullanılabilir?

4. Bölüm II'de Yer Alan 10-Adımda Başarılı Çalışma Programı Hakkında

Bu serinin Temel İlkeler Kitabı'nda (El ve Çalışma Kitabı – Temel İlkeler ve Yaklaşımlar) ana dil eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlarla ilgili bölümde şu sözler yer almaktadır (Alt Başlık 2.3):

“Özellikle eğitim düzeyi düşük göçmen ailelerin bazen farkında olmadıkları, ama göç edilen ülkede geçerli tüm yazılı olmayan kural ve beklentilerin ele alınması ve aktarılması önem taşımaktadır.

Yazılı olmayan kurallar arasında küçük ve büyük çocukların 'doğru' uyku saati, çocukların kahvaltılık yapmaları, diğer öğünlerde yedikleri, ev ödevleri, ev ortamındaki ders çalışma mekânı ve alışkanlıkları gibi konular sayılabilir. Ana dil eğitimi öğretmenlerinin bu konular hakkında bilgi sahibi olmaları ve bunları öğrencilere aktarmaları önemlidir.”

Bu tür yazılı olmayan kurallarla ilgili sorun, bunların 'yerli' çocuklar ve ebeveynler (en azından eğitim düzeyi yüksek olanlar) tarafından içselleştirmiş olmaları ve bu nedenle bu tür konu ve kuralların tek tek ve açık seçik biçimde ele alınmasına ihtiyaç dahi duyulmamasıdır. Ana dil eğitimi öğretmenleri için bu tür yazılı olmayan kuralları öğrenmenin bile zaman alabileceğini düşünürsek, eğitim düzeyi düşük ailelerin ve çocuklarının bunları anlamasının çok daha zor olacağı açıktır. Yeni bir yaklaşımla hazırlanan Bölüm II'deki

10-Adımda Çalışma Programı, bu konuyu çok somut ve uygulamadan örneklerle ele almaktadır. Verimli çalışma ve okul başarısı için gereken temel koşullar arasında şu noktaları saymak mümkün: ders çalışma yeri oluşturmak, istirahat etmek, düzenli ders çalışma saatleri ayarlamak, planlı çalışmak vb. Her bir adımla ilgili açıklamalara, küçük önerilere ve somut uygulama örneklerine yer verilmiştir. Eğitim düzeyi düşük ve sosyal açıdan zayıf ailelerden gelen çocuk ve gençler, bu programı işleyerek (10-14 günlük bir süre içinde) en önemli yazılı olmayan "oyun kurallarını" öğrenebilir ve kendi öğrenim hayatlarında uygulayabilir.

10-Adımda Çalışma Programı Farkı Şekillerde Ele Alınabilir:

- Program tüm sınıfta, "öğrenme sürecimizi daha etkin hale getiriyoruz" başlıklı ortak proje olarak işlenebilir. Yaşı daha küçük öğrenciler için 5.-10. adım arası çalışmaları sadeleştirmek ve sınıf seviyesine uygun hale getirmek gerekir.
- Program, motivasyonu yüksek küçük bir öğrenci grubuyla birlikte ele alınabilir ve öğrenciler programla ilgili deneyimlerini arkadaşlarıyla paylaşabilir.
- Program, özellikle okul başarısı zayıf ve aile desteği alamayan bir veya birkaç öğrenciyle birlikte ele alınabilir. Öğrencilerin anne babalarını ve sınıf öğretmenini mutlaka sürece dâhil etmek gerekir. Özellikle okulu terk riski ile karşı karşıya olan öğrenciler için uygulanacak program bir acil önlem olarak düşünülmelidir.

Ebeveynleri tarafından desteklenmeyen bazı öğrenciler programı uygularken zorlanabilirler. Ana dil eğitimi öğretmenleri öğrencilerle genelde haftada sadece bir kez görüştiklerinden, ebeveynlere ulaşıp onların desteğini kazanmak daha da önem kazanmaktadır. Ana dil eğitimi öğretmeni, 10-Adımda Çalışma Programını, aşağıdaki yaklaşım doğrultusunda uygulayabilir:

1. Öğretmen, velilere, okul başarısı için önemli olan, ancak yazılı olmayan kuralları "başarılı öğrenme alışkanlıkları edinmek için çalışma programı" çerçevesinde aktarabilir. Öğretmen, konuyla ilgili bilgilendirmeyi veli görüşmesi sırasında yapabilir ve aşağıda örneği bulunan mektubu velilere verebilir. Veli görüşmesinin yapılamadığı durumlarda ise mektup öğrenciyle birlikte eve gönderilebilir. En uygun yaklaşım, 10-Adımda Çalışma Programıyla ilgili bilgilendirmeyi sınıf öğretmeni ile eşgüdümlü olarak yapmaktır; sınıf öğretmeni buna mutlaka destek verecektir.

2. Öğretmen, bu kitabın Bölüm II'de yer alan çalışma programının fotokopisini çekip sayfalarını bir kitapçık haline getirebilir ve bunları öğrencilere dağıtabilir.

3. Öğrencilerin bu programla çalıştıkları iki - üç haftalık süre boyunca, programla ilgili paylaşımlar (olumlu, olumsuz deneyimler, problemler) ana dil dersinde yapılabilir. Benzer biçimde, program tamamlandıktan sonra da değerlendirmeler ve paylaşımlar yapılabilir.

Veliler için bilgilendirme amaçlı mektup örneği (gerekli değişiklikler örnek üzerinde yapılabilir)

Sayın Veliler,

Ana dil dersinde, başarılı öğrenme için gerekli olan koşulları ele alan bir Çalışma Programı işlemek istiyoruz. Bu koşullar, çocuğunuzun okul başarısı için büyük önem taşıyor. Programdaki koşulları sağlamak için çocuğunuza destek olmanızı rica ediyoruz. Okulda dağıtacağımız kitapçık, okul başarısı için önemli olan koşulları 10 adımda ele alıyor. Bunların arasında çocuğa ait bir ders çalışma yeri oluşturmak, önceden belirlenmiş saatlerde ders çalışmak veya bu çalışmaları önceden planlamak gibi konular var. Her gün konuyla ilgili kısa bir çalışma yapılması öngörülmüyor. Program yaklaşık 10 – 14 günlük bir süre içinde tamamlanabilir. Bu süre boyunca çocuğunuzun yaptığı çalışmalara ilgi gösterir ve ona destek olursanız, programı daha kolay ve daha rahat tamamlayabiliriz. Kısa bir süre vakit ayırmanız yeterlidir. 10 gün boyunca şunları yapabilirsiniz:

1. Çocuğunuzun çalışmaya devam etmesini sağlamak ve programdaki adımlarla ilgili ne yapması gerektiğinden emin olmak;
2. Tamamladığı her adımdan sonra çocuğunuzla o konuyla ilgili kısaca sohbet etmek: Nasıldı? Her şeyi anladın mı? Bu adımla ilgili çalışmaya bana gösterebilir misin? (Çocuğunuzun belki biraz daha yardıma ihtiyacı olabilir).

Çalışma Programında yer alan adımları sınıfta ele alıp işleyeceğiz, ancak sizin vereceğiniz destek bizim için çok önemli ve çok değerli.

Bu programa gösterdiğiniz ilgi ve destek için size peşinen teşekkür eder, çocuğunuzun okul başarısının gelişerek devam etmesini dilerim.

Saygılarımla

Kaynakça

- Endres, Wolfgang (2004): 111 starke Lerntipps. Sek 1. Weinheim/Basel: Beltz.
- Endres, Wolfgang et al. (2008): So macht Lernen Spaß. Praktische Lerntipps für Schülerinnen und Schüler. Weinheim/Basel: Beltz.
- Hinnen, Hanna (2007): Ich lerne lernen. Lernstrategien und Lerntechniken (3.–5. Klasse). Zürich: Lehrmittelverlag des Kantons Zürich.
- Hinnen, Hanna (2009): Lernen kennen lernen. Lernstrategien und Lerntechniken (6.–9. Klasse). Zürich: Lehrmittelverlag des Kantons Zürich.
- Keller, Gustav (2011): Lerntechniken von A–Z. Infos, Übungen, Tipps. Bern: Huber.

- Kruse, Gerd; Maria Riss et al. (2010, 2012, 2013): Lesen – Das Training. Unter-, Mittel-, Oberstufe; je Teil 3: Lesestrategien. Bern: Schulverlag plus
- Mandl, Heinz; Helmut F. Friedrich (2006): Handbuch Lernstrategien. Göttingen: Hogrefe.
- Schader, Basil (2013): Mein schlaues Lernheft. Zürich: Orell Füssli Verlag.
- Steiner, Verena (2011): Lernpower. Effizienter, kompetenter und lustvoller lernen. München: Pendo.